

Redegørelse for understøttelse af den globale klimaaf- tale 2017

Pensionskassen vedtog på generalforsamlingen 2016 to forslag, der havde effekt for politikken for de socialt ansvarlige investeringer. Denne politik er i det forgangne år følgelig blevet justeret. Det fremgår af den aktuelle politik, at pensionskassen ønsker at indrette investeringspolitikken således, at den understøtter den indgåede globale klimaaf-
tale (Paris-aftalen) om maksimalt 2 graders global opvarmning – så tæt på 1,5 grader som muligt. Det fremgår ligeledes af politikken, at pensionskassen årligt udarbejder en skriftlig redegørelse for de hidtidige erfaringer og fremtidige tiltag med henblik på at nå målsætningen.

Den globale klimaaf- tale (Paris-aftalen) og den danske politik

Paris-aftalen er globalt set gyldig, da kriterierne for Paris-aftalens gyldighed blev opnået 5. oktober 2016. På dette tidspunkt havde mindst 55 lande, der står for mindst 55 pct. af de globale CO₂-udledninger, ratificeret eller på anden måde accepteret aftalen. Paris-aftalen trådte efterfølgende i kraft 4. november 2016. I Danmark vedtog Folketinget beslutningsforslaget om Danmarks ratifikation af Paris-aftalen den 27. oktober 2016.

Pr. 16. februar 2017 var Paris-aftalen underskrevet af 194 lande, hvoraf 132 lande, der står for 81,9 pct. af de globale CO₂-udledninger, havde ratificeret, accepteret eller godkendt aftalen.

På det nationale politiske plan har Paris-aftalen endnu ikke medført danske tiltag, da Danmark afventer vedtagelsen af EU-lovgivning, der danner rammerne for Danmarks nationale CO₂-reduktionsindsats. EU-kommissionen arbejder således med en revision af kvotehandelsdirektivet, der skal reducere antallet af CO₂-kvoter for 2021-2030 kraftigere end hidtil forudsat. EU-kommissionen arbejder desuden med en ny byrdefordelingsaftale for de ikke-kvotebelagte sektorer, der dækker over landenes udledninger fra fx landbrug, transport, bygninger og affald.

I Danmark hjælper Klimarådet regeringen med rådgivning om, hvordan Danmark på den bedste og billigste måde gennemfører omstillingen til et lav-emissionssamfund ud fra EU's overordnede 2050-mål, hvor CO₂-udledningen skal være nedbragt med 80-95 pct.

Årets erfaringer

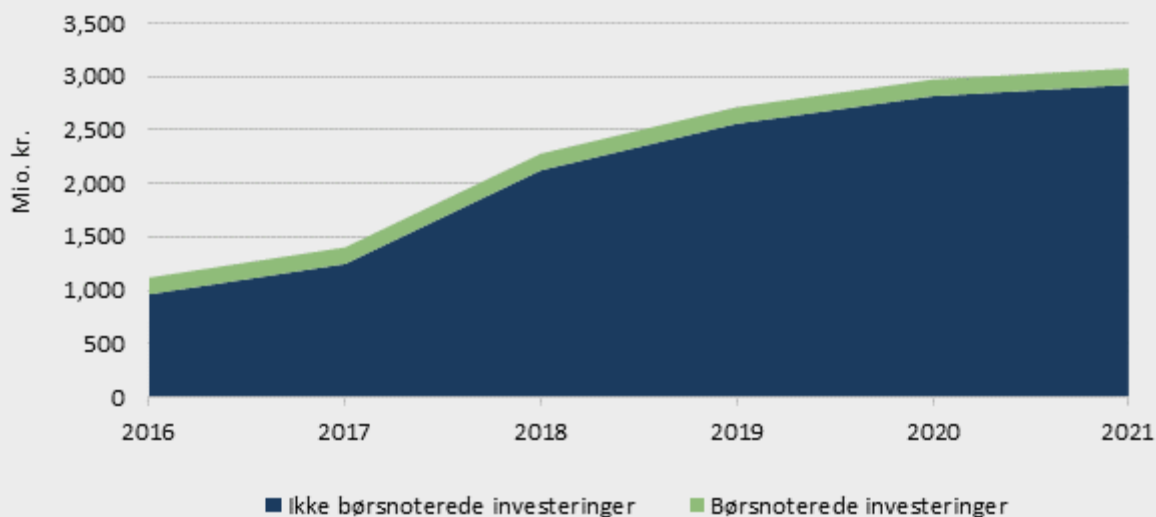
Årets redegørelse er den første siden vedtagelserne på generalforsamlingen i 2016. Årets erfaringer for pensionskassen består derfor af implementeringen af nye klima-understøttende tiltag og beslutninger om at øge investeringerne inden for vedvarende energi.

Pensionskassens investeringer i vedvarende energi

Pensionskassens aktuelle investeringer i vedvarende energi beløb sig ved udgangen af 2016 til godt 1,1 mia. kr. Pensionskassen forventer at tredoble investeringerne inden for den vedvarende energi til godt 3 mia. kr. over de næste fem år. I figur 1 fremgår den forventede udvikling fra 2017 og fem år frem.

Realiserer pensionskassen investeringerne som forventet, vil investeringerne inden for den vedvarende energi om fem år udgøre en større andel end investeringerne i de traditionelle energiselskaber. Udviklingen understreger pensionskassens praktiske bestræbelser på at understøtte den globale klimaaf tale.

Figur 1: Forventet udvikling i pensionskassens investeringer inden for vedvarende energi, ultimo året

Pensionskassens ikke-børsnoterede investeringer i vedvarende energi dækker over investeringer i både onshore og offshore vindmøller i Storbritannien, Tyskland og USA. Derudover har pensionskassen investeret i biomasse i Storbritannien.

Energivenlige ejendomsinvesteringer

Udover de viste børsnoterede og ikke-børsnoterede investeringer i vedvarende energi arbejder pensionskassen også løbende med at forbedre energieffektiviteten i ejendomsporteføljen.

Pensionskassen har fx investeret i opførelsen af nye bæredygtige og energivenlige ejendomme i København som fx Nordeas nye domicil i Ørestaden og statens nye domicil på Kalvebod Brygge. Nordeas nye domicil stræber efter at opnå en såkaldt platin-LEED certificering ved at gå forrest i sikringen af en høj vand- og energieffektivitet, ligesom dele af byggeriet skal bestå af genbrugsmaterialer. Myndighedsdomicilet på Kalvebod Brygge opføres efter lavenergi-kravene i byggereglementet gældende fra 2020 til trods for, at byggeriet står færdig før dette tidspunkt.

Udvidelse af pensionskassens aktive ejerskab

I pensionskassens politik for socialt ansvarlige investeringer er omfanget af det aktive ejerskab udvidet. Det betyder, at pensionskassen fremover udover at gå i dialog med selskaberne også ønsker en dialog med de eksterne porteføljerådgivere. Udvidelsen sikrer pensionskassen nye informationskilder, da det giver et indblik i de eksterne porteføljeforvalteres måder at arbejde med klimaaf taltalen på. Udvidelsen af det aktive ejerskab skal være med til at give et overblik over den samlede måde at arbejde med den globale klimaaf tale på. Dette forventes at kunne føre til en målrettet dialog med de eksterne porteføljeforvaltere, der kan underbygge fremtidige krav fra pensionskassen til dens investeringsleverandører. Pensionskassen har i forbindelse med udvidelsen af det aktive ejerskab engageret sin etiske konsulent som sparringspartner, da denne har lang erfaring med arbejdet med aktivt ejerskab over for aktieselskaberne på pensionskassens vegne.

Udvidelsen af det aktive ejerskab førte i starten af december 2016 til, at pensionskassen fremsendte skriftlige forespørgsler til de eksterne porteføljeforvaltere på de aktivt forvaltede aktiemandater. Forespørgslerne indeholdt en række spørgsmål om, hvordan porteføljeforvalterne forholder sig til klimaforandringerne i relation til Paris-aftalen.

Pensionskassen modtog i januar 2017 svar fra samtlige porteføljeforvaltere. De viste store forskelle i arbejdet og hensynet til klimaforandringer. De af pensionskassens eksterne porteføljeforvaltere, der er længst fremme i arbejdet med at implementere hensyn til klimaforandringerne, beretter, at klimaforandringerne allerede indgår som et separat element i evalueringen af de enkelte aktieselskaber, og at klimaforandringerne derfor allerede har medført forskellige fravalg. Klimaforandringerne skaber således øget usikkerhed om den fremtidige økonomiske formåen for en lang række selskaber. Noget der allerede har betydning for porteføljeforvalternes vurdering af selskabernes investeringspotentiale.

Andre af pensionskassens porteføljeforvaltere har igangsat forberedelser til at kunne tage højde for klimaforandringerne. Der arbejdes med at forstå klimaforandringerne i relation til de fysiske påvirkninger, de lovgivningsmæssige (CO₂-)indgreb og risikoen for værdiløse aktiver i overgangen til lav-emissionssamfund.

Flere af porteføljeforvalterne har derudover allerede eksplicit fravalgt at investere i selskaber involveret i kuludvinding ud fra en aktiv holdning om at ville reducere klimapåvirkningen fra dets investeringer.

For hovedparten af de adspurgte porteføljeforvaltere kan det således konstateres, at pensionskassen allerede indirekte understøtter eller arbejder på at kunne understøtte den globale klimaaf tale. Flere af pensionskassens eksterne porteføljeforvaltere lægger klimamæssige overvejelser til grund for deres vedvarende ulyst til at investere i traditionelle energi- og mineselskaber.

Selvom resultatet af det udvidede aktive ejerskab ser lovende ud, er der også mangler i arbejdet. Således er bevidstheden om klimaforandringer hos flere eksterne porteføljeforvaltere relativ beskedent. Pensionskassen er derfor gået i dialog med den etiske konsulent om, hvad pensionskassens næste skridt skal være for på bedst mulig måde at præge udviklingen i retningen af pensionskassens politik.

Ændring af stemmeretspolitikken

Pensionskassen har besluttet at hjemtage stemmeretten fra de eksterne porteføljeforvaltere bag indeksmandaterne (der forvaltes ud fra statistiske kriterier på en sådan måde, at porteføljen med stor sikkerhed følger den generelle udvikling på aktiemarkedet). Dette sker, da pensionskassen kun har ringe mulighed for at udøve aktivt ejerskab over for denne gruppe af porteføljeforvaltere. En hjemtagning af stemmeretten sikrer pensionskassen mod, at der stemmes imod miljøforslag, der kan understøtte den globale klimaaf tale.

Resultatet er, at pensionskassen kun placerer stemmeretten hos de porteføljeforvaltere, hvor muligheden for aktivt ejerskab er til stede. Det giver pensionskassen en øget sikkerhed for, at anvendelsen af stemmeretten understøtter pensionskassens politik for socialt ansvarlige investeringer.

Udvidelse af norm-screeningen i 2017

Pensionskassens etiske konsulent har i august 2016 meddelt, at de i 2017 forventer at udvide pensionskassens norm-screening til at omfatte den globale klimaaf tale. Pensionskassen får dermed mulighed for at vurdere energiselskaberne i relation til den globale klimaaf tale. Screeningen forventes at kunne udpege førende og fodslæbende energiselskaber i understøttelsen af den globale klimaaf tale. Dette skal bl.a. ske ud fra en stor igangværende dataindsamling af de globale energiselskabers udvikling og andele af forskellige energikilder som fx atomkraft, biomasse, gas, kul, olie, sol, termiske kilder, vand og vind.

En screening i relation til den globale klimaaf tale forventes at give pensionskassen mulighed for at udpege energiselskaber, der kun i meget lille grad lever op til politikken for socialt ansvarlige investeringer, og som derfor bør indstilles til eksklusion.

Nyt medlemskab af IIGCC

Pensionskassen meldte sig i januar 2017 ind i det globale netværk Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC), hvis erklærede formål er at fremme beskyttelsen af miljøet som fundament for en bæredygtig udvikling. IIGCC havde ved indgangen til 2017 over 130 medlemmer fra ni forskellige lande, som tilsammen repræsenterede en formue på mere end 100 billioner kr.

IIGCC deltager i politiske drøftelser på internationalt og nationalt plan med henblik på at skabe de bedst mulige investeringsmæssige rammevilkår på områder med klimamæssig betydning. IIGCC er dermed de professionelle investorer stemme i spørgsmål om klimaforandringer.

I 2016 har IIGCC ved både COP22 i Marokko på det såkaldte High-Level Ministerial Dialogue on Climate Finance-møde og ved møder med både EU-kommissionens formand og EU-kommissæren for Klima og Energi diskuteret finansieringsformer i overgangen til lav-emissionsamfund. IIGCC har desuden afholdt møder med både den tyske miljøminister om prioriteringer blandt klimatiltag og besvaret en forespørgsel fra det britiske parlaments energikomité om investorernes tillid til den britiske energisektor.

IIGCC samlede i 2016 desuden 51 investorer i en række forespørgsler til selskaber repræsenteret af brancheorganisationer med EU lobbyister, der modarbejder EU's klimabestræbelser. Forespørgslerne har til formål at få klarlagt sammenhængen mellem selskabernes aktionærinteresser, udmeldinger på klimaområdet og deres lobby-praksis.

På baggrund af IIGCC's aktiviteter anser pensionskassen medlemskabet af IIGCC som en understøttelse af pensionskassens eksisterende politik for socialt ansvarlige investeringer. Derudover forventer pensionskassen, at medlemskabet på sigt vil give inspiration til den videre udvikling af pensionskassens politik.

Fremtidige tiltag

Stemmeretspolitikken

Pensionskassen forventer at forsætte undersøgelsen af, hvilke alternative måder stemmeretten kan forvaltes på. Dette sker for at sikre de bedst mulige rammer for pensionskassens praktiske stemmeudøvelse. Pensionskassen ønsker fx at undersøge mulighederne for egen stemmeafgivning i forbindelse med konkrete sager. Derudover skal der analyseres nærmere på metoder, der kan sikre, at pensionskassen på en mere forudsigelig måde stemmer i henhold til den eksisterende politik for socialt ansvarlige investeringer.

Udviklingen i investeringerne inden for traditionel energi

Selvom pensionskassens investeringer i selskaber inden for energisektoren ikke er de eneste, der bliver berørt af den globale klimaaftale, er det disse selskaber, der står for udvindingen og leveringen af de CO₂-udledende fossile brændstoffer, der står foran forskellige reduktionsmål. Pensionskassen har historisk investeret mindre i energisektoren end, hvad der findes i pensionskassens strategiske benchmark. Dette fremgår af tabel 1.

Tabel 1: Oversigt over traditionelle energi-investeringer 2014-2016

Andele af pensionskassens investeringer i pct.	2014	2015	2016
Børsnoterede investeringer i energiselskaber	3,5	2,5	3,6
Ikke-børsnoterede investeringer i energiselskaber	0,0	0,0	0,2
Investeringer i energiselskaber	3,5	2,5	3,8
Energisektoren i strategisk benchmark	4,1	3,3	3,8
Difference i pct.point	-0,6	-0,8	0,0

Årsagen til de mindre andele investeret i energiselskaberne skyldes, at pensionskassens porteføljeforvaltere bag de aktivt forvaltede aktiemandater ikke bryder sig om den usikkerhed, som er forbundet med energiselskabernes fremtidige udvikling. En usikkerhed der forventes at ændre karakter, efterhånden som udmøntningen af nationale reguleringer for CO2-reduktionen tager form. Reguleringen giver i hvert fald selskaberne mulighed for at forfølge reviderede strategier i forhold til den globale energiomstilling.